

ΠΕΝΤΑΠΟΛΗ ΣΕΡΡΩΝ

Η **Πεντάπολη** είναι το κεφαλοχώρι των Δαρνακοχωριών και δεσπόζει μεταξύ των πέντε αυτών χωριών: του Νέου Σουλίου, του Αγίου Πνεύματος, του Χρυσού και του Εμμανουήλ Παπά. Γι αυτό άλλωστε ονομάστηκε Πεντάπολη.

Σήμερα αποτελεί Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Εμμ. Παππά Σερρών.

Η ιστορία της είναι συνυφασμένη με την ιστορία γενικότερα της Μακεδονίας και γνώρισε τους ίδιους κατακτητές που απείλησαν την πολύπαθη ευρύτερη περιοχή των Σερρών .

Σε ιστορικό αρχειακό υλικό της Οθωμανικής αυτοκρατορίας (Συμβούλιο Προεδρίας της Κων/πολης), η Πεντάπολη κατά τον 13^ο αιώνα αναφέρεται με το βυζαντινό όνομα «**Ξυλοπήγαδο**». Στα μέσα του 14^{ου} αιώνα τη βρίσκουμε να ονομάζεται, από τον γραμματέα του Σουλτάνου, «**Σαρμουσακλή**» και το 1927 μετονομάζεται «**Πεντάπολη**».

Αποτελεί από τις λίγες ενδιαφέρουσες περιπτώσεις χωριών που έχουν παραχωρηθεί, ως πλήρη ιδιοκτησία σε αξιωματούχους. Σε βυζαντινή απογραφή, πρώτος ιδιοκτήτης της Πεντάπολης αναφέρεται ένας απόγονος της οικογένειας των Παλαιολόγων .

Οι μόνιμοι κάτοικοί της ήταν πάντα Έλληνες Χριστιανοί. Πιο συγκεκριμένα, μία επίσημη απογραφή που έγινε ένα χρόνο μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1454, βρίσκει την Πεντάπολη να έχει 150 οικογένειες, 21 εργένηδες, 14 χήρες, σύνολο σπιτιών 185 και να αποδίδει φόρο 19.141 άσπρα ή 500 περίπου χρυσά φλουριά εκείνη τη χρονιά.

Σε άλλες απογραφές του 14^{ου} και 15^{ου} αιώνα φθάνει να έχει 330 σπίτια, όταν η Δράμα μετρά 328 σπίτια, οι Σέρρες 1.292 και η Ζίχνα 593.

Οι αγροτικές παραγωγές που καταγράφονται τον 14^ο αιώνα στο **Σαρμουσακλή** είναι: βρώμη, σιτάρι, βαμβάκι, φασόλια, κουκιά, φακές, λινάρι, κεχρί, πρόβατα, κριθάρι, γουρούνια, κηπευτικά, μελίσια, βίκος. Γι' αυτά τα προϊόντα οι Πενταπολίτες πλήρωσαν φόρο κατά το 1464-1465, 2.033 χρυσά φλουριά.

Η κατά παράδοση αμπελοργία της Πεντάπολης καταγράφει, το παραπάνω έτος, 206 αμπελώνες συνολικής επιφάνειας εκατό εκταρίων αποδίδοντας φόρο ανά έτος, μόνο για την επιφάνεια και το κρασί, 173 χρυσά φλουριά επιπλέον .

Όπως γίνεται αντιληπτό, όλοι αυτοί οι αριθμοί που έχουν καταγραφεί μαρτυρούν μεγάλη οικονομική σημασία για την Οθωμανική τοπική διαχείριση αλλά και για την οικονομική και κοινωνική δομή της Πεντάπολης την εποχή εκείνη.

Τα στοιχεία, από τα οποία προκύπτουν όλα όσα έχουν αναφερθεί ως εδώ, είναι απολύτως τεκμηριωμένα και προέρχονται από μέρος μόνο επισήμων Οθωμανικών αρχείων .

Φτάνοντας στον 17^ο και 18^ο αιώνα, οι γενικές αναφορές για την περιοχή μας φανερώνουν δύσκολες εποχές γεμάτες αγώνες για ελευθερία και αποτίναξη του Οθωμανικού ζυγού.

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα οι καταγραφές που έχουμε για το χωριό μας μαρτυρούν στοιχεία ανάπτυξης και ευημερίας. Στην **Πεντάπολη (Σαρμουσακλή)** τότε λειτουργεί σχολείο αρρένων, υπάρχει χάνι, αρκετές βρύσες, καφενεία και άλλα εμπορικά καταστήματα της εποχής. Αρχίζει να παράγει τότε φημισμένα και εκλεκτά καπνά.

Ο ερχομός του 20^{ου} αιώνα επεφύλασσε και πάλι νέους αγώνες. Οι κάτοικοι της Πεντάπολης συμμετείχαν ενεργά σε όλους αυτούς. Πάρα πολλοί Πενταπολίτες έχυσαν το αίμα τους στα πεδία των μαχών όλων των πολέμων (Βαλκανικός – Α' Παγκόσμιος – Μικρασιατική Εκστρατεία, Β' Παγκόσμιος) και πολλοί βασανίστηκαν, υπέφεραν ή άφησαν την ζωή τους ως όμηροι στη Βουλγαρία (1915-1918).

Παρ' όλες τις δύσκολες καταστάσεις, η Πεντάπολη συνέχισε να δημιουργεί και να πρωτοπορεί.

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα, αυξάνουν όλες οι παραγωγές. Παραδίδει στο εμπόριο κάθε χρόνο περίπου 350 χιλιάδες κιλά εκλεκτά καπνά, 1500 τόνους σιτηρά, 1000 τόνους μηδική, 900 τόνους σταφύλια και άλλα προϊόντα.

Στην Πεντάπολη αρχίζει να λειτουργεί ιδιωτικό γυμνάσιο και μετά δημόσιο, γνωστά σε όλους τους Νταρνακοχωρίτες γιατί φοιτούσαν σε αυτά. Υπάρχει Νηπιαγωγείο, Δημοτικό εξατάξιο, κοινοτικό κατάστημα με δύο γραμματείς και όλες τις υπηρεσίες, Τηλεφωνικό Κέντρο (ΟΤΕ), Ταχυδρομείο, Αστυνομικός Σταθμός, Αγροτικό Ιατρείο, που καλύπτουν τις ανάγκες όλων των γύρω χωριών μας.

Δημιουργείται επίσης η φημισμένη φιλαρμονική της Πεντάπολης. Υπάρχουν δύο Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, δύο ποδοσφαιρικά σωματεία, φαρμακεία, εμπορικά

καταστήματα, λαϊκή αγορά και οι κάτοικοί της συμμετέχουν σε πολλές δραστηριότητες. Πολλοί Πενταπολίτες διαπρέπουν στα γράμματα, τις τέχνες και το εμπόριο προσφέροντας τις υπηρεσίες τους στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Σήμερα, πορευόμενοι προς το νέο αιώνα που ανατέλλει, στη νέα τάξη πραγμάτων που δημιουργείται και την παγκοσμιοποίηση των πάντων, **η Πεντάπολη** είναι εδώ και ανθίσταται.

Η δημογραφική αλλοίωση και ερήμωση της υπαίθρου που επέρχεται συνεχώς, έχει σαν αποτέλεσμα να χάνεται ταυτόχρονα και η πολύτιμη προφορική παράδοση του τόπου μας και να κινδυνεύει η ταυτότητά μας.

Αντιμέτωπη με όλα αυτά τα σύγχρονα προβλήματα, **η Πεντάπολη** εξακολουθεί να παράγει πολιτισμό. Διατηρεί το χρώμα της, το ύφος και το ήθος της.

Θα διαπιστώσουμε όλοι ότι πράγματι **η Πεντάπολη**, από την εποχή του Βυζαντίου έως και σήμερα, αποτελούσε και θα αποτελεί πάντα το επίκεντρο της περιοχής αυτής της επαρχίας Σερρών.

Απόστολος Στερ. Μελισσάς
Πεντάπολη

ΠΗΓΗ: <https://pol-pentapolis.gr/>